

Tässä vaikutusten arviointiraportissa tarkastellaan perusopetuksen palveluverkkoselvityksessä esitettyjen ratkaisujen vaikutuksia. Arviointi perustuu asiantuntijanäkökulmien rinnalla faktapohjaiseen aineistoon sekä lapsilta ja laajasti kuntalaisilta kerättyihin näkemyksiin perusopetuksen palveluverkon muutosten vaikutuksista. Arviointi kohdistuu erityisesti ratkaisujen vaikutuksiin lasten ja nuorten koulunkäyntiin ja hyvinvointiin, koulupalvelujen saavutettavuuteen sekä mahdollisten koulujen lakkautusten vaikutuksiin alueiden yhteisöllisyydelle. Tarkastelun pääpaino on perusopetuksen järjestämisessä. Vaikutusten arvioinnin tehtävänä on tukea ja antaa yleiskuva vastuualueen palveluverkkoa koskevien esitysten vaikutuksista, mutta se ei tarjoa yksiselitteisiä tai valmiita vastauksia päätöksenteon tueksi.

## **Vaikutusten arvioinnin toteuttamisen lähtökohdat**

Tämä perusopetuksen palveluverkkotarkastelu sisältää esityksiä, jotka ulottuvat meneillään olevan valtuustokauden yli, aina vuoteen 2034. Vaikutusten arvioinnin ulottaminen mahdollisiin valtuustokauden ylittäviin esityksiin aiheuttaa lapsivaikutusten arvioinnin osalta tilanteen, mikä vaikeuttaa arviointityön toteuttamista esim. kuulemisperiaatteen toteuttamisen näkökulmasta lasten ja nuorten edun mukaisena. Joidenkin kohteiden osalta tilanne on se, etteivät lapset, joita mahdollinen muutos koskettaisi, ole vielä syntyneet. Toiseksi vaikutusten arviointiin liittyy aina epävarmuutta, koska päätösten vaikutukset näkyvät usein vasta pitkän ajan kuluttua ja olosuhteet voivat muuttua matkan varrella. Kolmanneksi arviointityö toteutuu moninäkökulmaisena asiantuntijatyönä, joka arvioi vaikutuksia tällä hetkellä käytettävissä olevan tiedon perusteella. Arviointityön tehtävänä on nostaa organisaatio- ja henkilöstövaikutuksien, talousvaikutuksien ja ympäristövaikutuksien osalta esille myös kohdekohtaisia vaikutuksia luotettavalla tavalla. Arviointityössä työssä tuodaan esille myös mahdollisia kielteisiä vaikutuksia ja asiantuntijaryhmän tunnistamia riskejä. Asiantuntijaryhmään kuului yhteensä 21 henkilöä.

## **Asiantuntijaryhmän jäsenet**

perusopetus- ja nuorisajohtaja Marjut Nurmivuori  
erityisasiantuntija Susanna Hellsten  
perusopetuksen erityisasiantuntija Anne Koskela  
controller Paula Karvonen  
aluepäällikkö Marjut Kokko  
aluepäällikkö Anne Moilanen  
aluepäällikkö Harri Kauppinen  
aluepäällikkö Pasi Mäkikyö  
henkilöstöpäällikkö Elina Pikkuaho-Ruonala  
HR-partner Salla Kivelä  
HR-asiantuntija Marjo Immonen  
HR-asiantuntija Johanna Pukari  
HR-asiantuntija Virpi Alasalmi  
HR-asiantuntija Nina Haukipuro  
Työkykykoordinaattori Meri Ilvesviita  
HR-asiantuntija Jenna Lahtinen  
pääluottamusedustaja Katariina Kattelus, JUKO ry

päälouottamusedustaja Timo Kettunen, JUKO ry  
päälouottamusedustaja Kirsi Hyvälä, Tehy ry  
päälouottamusedustaja Kirsi Särkelä, JHL ry  
päälouottamusedustaja Tanja Sova-Kurtti, JYTY ry

## **Asiantuntijaryhmän arviointityössään hyödyntämä aineisto**

**Lapsivaikutukset:** Arvioinnissa on hyödynnetty olemassa olevaa, lapsilta kerättyä aineistoa, mikä liittyy arvioitavaan asiaan. Edellisessä palveluverkkoselvityksessä ja sen jälkeen toteutetuissa yksittäisissä arvioinneissa sekä toteutetuissa erillisselvityksissä toistuvat samanlaiset huolenaiheet ja myönteiset asiat. Tätä kerättyä aineistoa voidaan käyttää hyödyksi myös tässä arvioinnissa, koska arvioitava asia on samanlainen ja tieto on ajantasaista. Lasten huoltajilta ja muilta kuntalaisilta saatu tieto ei korvaa lapsilta kerättyä tietoa.

**Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset:** Arvioinnissa käytettävä aineisto koostuu henkilöstötilaisuuksista saadusta palautteesta, henkilöstön jättämistä kannanotoista, kunta10 kyselyn tuottamasta tiedosta perusopetuksen henkilöstön osalta ja palveluverkkoselvityksessä mukana olevien yksiköiden kohdekohtaisesta henkilöstö koskevista määrällisistä tiedosta.

**Talousvaikutukset:** Talousvaikutusten arvioimiseksi hyödynnetään organisaation tuottamaa tietoa perusopetuksen vastuutasolla ja yksikkötasoisesti.

**Ympäristövaikutukset:** Ympäristövaikutusten arvioimiseksi hyödynnetään kuntalaispalautteissa saatua tietoa kouluyhteisöjen merkityksestä paikallisen identiteetin ja yhteisöllisyyden tuottajana. Ympäristövaikutusten osalta arviointiryhmä tarkastelee kaikkia palveluverkkoselvityksessä olevia yksiköitä.

**Kuntalaisvaikutukset:** Kuntalaisten kannanotot ja lausunnot, kuntalaiskysely (21.1.-4.2.2026)

## **Perusopetuksen palveluverkkoselvitykset**

Vaikutusten arviointi on tehty niiden koulujen ja yksiköiden osalta, joihin kohdistuu uusi lakkautusesitys tai vanhaa päätöstä ehdotetaan muutettavaksi. Arviointia ei ole tehty koulusta, joihin kohdentuu pienempi muutos, kuten tilaelementtistä tai saman pihapiirin koulurakennuksesta luopuminen. Seuraavassa taulukossa on tiivistetysti esitetty materiaalissa käsitellyt koulut ja yksiköt sekä niihin kohdistuvat muutosesitykset. Lisäksi esitykseen on sisällytetty Pikkaralan koulua, koska sitä koskevaan aiemmin tehtyyn luopumispäätökseen esitetään muutosta.

<p><b>Pohjoinen alue</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Aseman koulusta luovutaan 8/2031 ja koulun 1.–2. vuosiluokkien opetus järjestetään Aseman päiväkodin tiloissa.</li> <li>• Kuivasjärven yksiköstä luovutaan vuonna 2031, jos sen oppilaat mahtuvat lähikouluihin</li> <li>• Martinniemen koulusta luovutaan 8/2032 ja koulun 1.–2. vuosiluokkien opetus järjestetään Martinniemen päiväkodin tiloissa</li> </ul>	<p><b>Keskinen alue</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Erillisselvitys: Tiernan koulun Heinätorin yksiköstä luovutaan 8/2027 lähtien ja palvelu järjestetään alueellisesti</li> <li>• Koskelan koulukiinteistöstä luovutaan ja Paulaharjun koulu osoitetaan Oulun normaalikoulun korvaavaksi yksiköksi arviolta 8/2028 lähtien</li> </ul>
<p><b>Itäinen alue</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kontion koulun Huttukylän sivuyksiköstä luovutaan arviolta 8/2028 lähtien</li> <li>• Yli-lin koulun yläluokista luovutaan ja koulu muuttuu alakouluksi 8/2034 lähtien</li> <li>• Ylikiimingin koulun Vesalan sivuyksiköstä luovutaan arviolta 2034, mikäli oppilaat mahtuvat Ylikiimingin kouluun</li> <li>• Oppilasmäärän vähentyessä arviolta 2030-luvun puolivälissä Oulujoen ja/tai Hintan koulusta voidaan luopua, mikäli oppilaat mahtuvat Jääkäriin koulun</li> </ul>	<p><b>Eteläinen alue</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Aiemman päätöksen muutos: Pikkaralan koulusta luovutaan viim. v. 2030, mikäli oppilaat mahtuvat alueen muihin kouluihin tai tilojen kunto edellyttää peruskorjausinvestointia</li> <li>• Oulunlahden koulun Sarasuon yksiköstä luovutaan viim. 8/2030, Santerinkujan perusparannuksen valmistuttua</li> <li>• Knuutilankankaan koulusta luovutaan 2032 mennessä, mikäli oppilaat mahtuvat Kastellin ja Maikkulan kouluihin</li> <li>• Oulunlahden koulusta luovutaan 2034 mennessä, mikäli oppilaat mahtuvat Kaakkurin ja Metsokankaan kouluihin. Koulun 1.–2. vuosiluokkien opetus järjestetään Santerinkujan yksikön tiloissa</li> <li>• Oulunsalon kirkonkylän koulusta luovutaan vuoteen 2030 mennessä</li> </ul>

## Arviointiryhmän tuottama arviointi

### Lapsiin kohdistuvat vaikutukset

Asiantuntijaryhmä on hyödyntänyt lapsiin kohdistuvissa arvioinneissaan vuosina 2023–2025 tehtyjä yksittäisten koulujen arvioinneista saatuja tietoja. Tehdyissä arvioinneissa lasten ja nuorten näkemykset ja mielipiteet toistuvat: keskeisinä huolenaiheina nousevat esille mahdollisuus tuttujen ihmissuhteiden katkeamisesta (tutut opettajat ja kaverisuhteiden muuttuminen), koulumatkaan ja sen pituuteen liittyvät huolenaiheet sekä uuteen kouluympäristöön liittyvät asiat. Tärkeiksi asioiksi koulun osalta nousevat kaverit, opettajat ja turvallisuuden tunne sekä laajemmin hyvän arjen mahdollistuminen myös mahdollisessa uudessa koulussa: välitunnit, leikki, koulutehtävien sopiva määrä. Lasten näkemykset nostavat esille huolenaiheiden ohella myös myönteisiä asioita. Ne liittyvät uuden lempiopettajan ja uusien kavereiden löytämiseen. Uusi tilanne aiheuttaa lapsissa huolta tulevasta ja surua tutun koulun menettämisestä.

Lapsen oikeus	
tasapainoiseen kasvuun ja kehitykseen	<p>Palveluverkkoselvityksessä esitetyillä muutoksilla on vaikutusta lapsen elämään: koulupaikan muuttuminen on iso asia lapsen elämässä. Koulun aikuisten ja huoltajien tehtävä on huolehtia, että lapsen oikeus tasapainoiseen kasvuun ja kehitykseen säilyy koulupaikan vaihtuessa ja riippumatta siitä, missä koulu sijaitsee.</p> <p><i>Lapset nostavat tärkeinä näkemyksinään esille turvallisen arjen, siihen liittyvät ihmissuhteet (kaverit ja aikuiset) mietittäessä mahdollista koulupaikan vaihtumista.</i></p> <p>Koulupaikan vaihtumisella voi olla myönteisiä vaikutuksia lapsen mahdollisuuksiin saada opiskeluhoitopalveluja ja se voi monipuolistaa lapsen mahdollisuuksia oppimisen tuen ja erilaisten pedagogisten ratkaisujen toteutumiselle. Niiden kouluyksiköiden lapset, jotka eivät ole voineet osallistua omassa koulussa iltapäivätoimintaan, palveluverkkoratkaisu voi parantaa olennaisesti mahdollisuuksia osallistua iltapäivätoimintaan.</p> <p>Turvalliset ihmissuhteet (opettajat, kaverit) ovat lapsille tärkeitä. Jos oppilaalla on haasteita kaverisuhteissa, koulun aikuisilla on paremmat mahdollisuudet tehdä erilaisia järjestelyjä vastaamaan kunkin tilanteen vaatimia tarpeita.</p> <p>Kouluympäristön vaihtumisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota siirtymävaiheiden käytäntöihin. Tämä tarkoittaa lapsen koulupolun tasoittamista ja lapsen tukemista eri tavoin ennen siirtymävaihetta ja sen jälkeen. Tähän konkreettiseen työhön on hyvä ottaa lapset mukaan.</p>

<p>leikkiin, vapaa-aikaan, harrastuksiin, liikuntaan ja lepoon</p>	<p>Asiantuntijaryhmä tunnistaa koulun merkityksen lapsen harrastusmahdollisuuksien edistäjänä. Mahdollisuudet osallistua koulujen järjestämään kerhotoimintaan voivat koulupaikan vaihtuessa monipuolistua. Jotta mahdollisuus osallistua koulukerhoihin toteutuisi, koulukuljetusjärjestelyjen on tuettava kerhoihin osallistumista. Asiantuntijaryhmä on arvioinut, ettei koulukyydityksessä olevien lasten koulumatkan pidentyminen sellaisenaan vaikuta oleellisesti lapsen koulupäivän pituuteen tai heidän mahdollisuuksiinsa harrastaa. Peruskouluverkko on edelleen saavutettavissa oleva. Pisimmillään koulumatkan pituus lisääntyy Yli-lin koulun yläluokkalaisten osalta (29 km). Alakouluikäisten oppilaiden osalta koulumatkan pituus nykyisen koulun ja uuden koulun välillä vaihtelee 1,4 km – 7,9 km välillä. Lähtökohtaisesti ne oppilaat, jotka ovat jo nyt koulukuljetuksessa, ovat kuljetuksessa myös uuteen kouluun kuljettaessa. Tästä näkökulmasta koulupaikan vaihtumisella ei ole merkittävää vaikutusta lasten mahdollisuuteen harrastaa vapaa-ajalla eikä levon määrään, sillä koulumatkan pituus ei ajallisesti lisäännä paljoakaan.</p>
<p>Lasten ja nuorten mahdollisuuksiin liikkua paikasta toiseen</p>	<p>Palveluverkkoesitysten toteutuminen vaikuttaa usean lapsen elämään siten, että lapsi siirtyy koulukuljetuksen piiriin. Näin ollen palveluverkkoesitysten toteutumisella voi olla joissakin tapauksissa vaikutuksia lasten liikkumista vähentävästi, jos lapsi joutuu palveluverkkoratkaisujen myötä koulukyyditysten piiriin. Kouluyksiköstä ja tilanteesta riippuen koulukyyditys voi alkaa myös nykyisen koulun pihalta, jolloin koulumatkan voi kulkea osin samalla tavalla kuin ennenkin.</p> <p><i>Koulumatkan muuttuminen ja siirtyminen uuteen kouluun voi aiheuttaa lapsissa turvallisuuden tunteen heikkenemistä. Lapset nostavat tämän asian esille omissa näkemyksissään. He miettivät konkreettisia asioita, kuten sitä, että ehtivätkö he ajoissa kouluun. Tällä voi olla kielteisiä vaikutuksia lapsen kouluun lähtemiseen, jos asiaa ei aikuisten toimesta hoideta oikein.</i></p> <p>Jos lapsen koulumatka toteutuu järjestetyn koulukuljetuksen turvin, asiantuntijaryhmä ei näe asiassa merkittäviä negatiivisia vaikutuksia.</p>
<p>Perheiden taloudelliseen tilanteeseen, toimeentuloon ja riittävään elintasoon</p>	<p>Palveluverkkoratkaisuilla ei ole välitöntä vaikutusta perheiden taloudelliseen tilanteeseen, toimeentuloon tai riittävään elintasoon. Perusopetus on oppilaille ja heidän perheilleen maksutonta.</p>

## Lapsivaikutuksia koskeva yhteenveto ja suositus

Perusopetuslain velvoitteiden tulee toteutua palveluverkkoratkaisuista riippumatta. Tehtävillä ratkaisuilla on vaikutuksia usean lapsen elämään ja koulunkäyntiin. Oppilaan tuen järjestämisen näkökulmasta yleisenä huomiona voidaan todeta, että oppilaiden pedagogisen tuen järjestämisen mahdollisuudet voivat laajentua koulu yhteisössä toimivien ammattilaisten määrän lisääntyessä. Toiseksi oppilaiden mahdollisuudet opiskeluhoitopalvelujen saamiseksi voivat parantua erityisesti siirryttäessä pienestä yksiköstä isompaan yksikköön.

Oulun kaupungin perusopetuksessa on käytössä toimivia ja vakiintuneita käytäntöjä, joilla tuetaan palveluverkkoratkaisujen seurauksena tapahtuvien koulusiirtymien onnistumista. Aiemmin toteutetut arvioinnit sekä niiden pohjalta tehdyt päätökset osoittavat, että siirtymävaiheiden huolellisella suunnittelulla ja toteutuksella on keskeinen merkitys siirtymien onnistumisen kannalta. Oppilaiden siirtymiset uusiin kouluihin ovat toteutuneet pääosin hallitusti, ja sopeutumisvaiheen jälkeen oppilaiden kokemukset muutoksesta ovat olleet pääasiassa myönteisiä. Palveluverkkoesityksiä toimeenpantaessa on kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota siirtymävaiheiden toteutukseen lasten oikeuksien näkökulmasta, mikä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että oppilaat otetaan mukaan muutoksen suunnitteluun siltä osin kuin se on tarkoituksenmukaista.

Siirtymävaiheiden onnistuminen on ensisijaisesti toimintakulttuuriin ja sen johtamiseen liittyvä kysymys, eikä se ole suoraan sidoksissa kouluyksiköiden maantieteelliseen sijaintiin. Huoltajien ja oppilaiden osallisuuden varmistaminen on keskeinen edellytys siirtymävaiheiden onnistuneelle toteuttamiselle.

## Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Perusopetuksen palveluverkkoesityksellä on vaikutuksia organisaatioon ja sen henkilöstöön. Arviointityö on haastavaa, koska arvioinnin aikajänne on pitkä ja ulottuu valtuustokauden yli 2030-luvulle. Tämän lisäksi arvioitava kokonaisuus on laaja. Samanaikaisesti on käynnissä oppilasmäärän vähenemisestä johtuva laajempi rakenteellinen kehityskulku, johon liittyy henkilöstömäärän sopeuttamistarve ja johon perusopetuksen palveluverkkoesityksellä osaltaan pyritään vastaamaan. Palveluverkkoesityksen arvioinnissa ei oteta kantaa tilaelementtien poistumiseen verkosta, koska niillä ei ole organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia.

Henkilöstömäärän kehityksen arviointi on vaikeaa useiden muuttuvien elementtien vuoksi. Yksikön lakkauttaminen edellyttää vakinaisen opetushenkilöstön uudelleensijoittamista kaupungin muihin kouluihin. Sijoittumiseen vaikuttavat henkilöstön osaaminen, kelpoisuudet ja avoimet tehtävät muissa yksiköissä. Kaupungissa toimii sisäisen liikkuvuuden toimintamalli, jonka avulla ratkaistaan opetushenkilöstön tarkempi sijoittuminen. Tällä hetkellä arvioidaan, että opetushenkilöstömäärän vähentämisen tarpeeseen pystytään vastaamaan muilla tavoin kuin vakinaista henkilöstä irtisanomalla. Ensisijaisesti hyödynnetään eläköitymisen kautta tapahtuvaa henkilöstövähentymää. On kuitenkin huomioitava, että eläke-ennuste on vain suuntaa antava ja se perustuu tämänhetkiseen tietoon eläkeiän alarajasta. Alin vanhuuseläkeikä määräytyy syntymävuoden mukaan, mutta henkilö voi jatkaa työssä alarajan saavuttamisen jälkeenkin. Esimerkiksi eläkeiän nousu herättää kysymyksen siitä, kattaako eläköityminen henkilöstötarpeen tulevina vuosina.

Arviointiryhmä nostaa esiin myös, että koulurakennuksissa työskentelee opetushenkilöstön lisäksi myös esimerkiksi teknistä henkilöstöä. Näihin ammattiryhmiin kohdistuvaa todellista muutostarvetta pitää tarkastella yhdessä tilapalveluiden kanssa.

Koulujen ja yksiköiden lukumäärän vähentyessä myös rehtoreiden määrä vähenee ja muuttaa yksiköiden johtoa. Tällä on vaikutuksia johtamisjärjestelmän toteutumiseen. Opetuksen painottumisella isompiin yksiköihin voi olla vaikutuksia kyseisten koulujen rehtoreiden työmäärään. Rehtoreille muutos on erityisen haastava, sillä he toimivat yhtä aikaa sekä muutoksen kohteina että sen toimeenpanijoina. Mikäli rehtorin oma motivaatio uudistukseen heikkenee, heijastuu se helposti koko työyhteisöön ja vaikeuttaa muutoksen läpivientiä. Esihenkilöiden uupuminen on riski, joka voi realisoituessaan heijastua laajasti työyhteisöön ja heikentää muutosprosessin onnistumista.

Epävarmuus ja muutosprosessiin liittyvät pelot voivat heikentää henkilöstön työmotivaatiota ja työhyvinvointia. Muutostilanteessa työkavereista voi tulla keskenään kilpailijoita, mikä voi heijastua työilmapiiriin ja vuorovaikutukseen. Pelkkä tieto mahdollisista muutoksista on henkilöstölle kuormittavaa, ja hakeutuminen toisiin yksiköihin voi lisääntyä ennakoivasti. Muutokset koskettavat erityisesti määräaikaissäissä asemassa olevia. Etenkin pitkään määräaikaissäissä palvelussuhteissa työskennelleet kokevat tilanteen epävarmana; taustalla olevat mahdollisesti ketjuuntuneet määräaikaissäisyydet voivat muodostaa taloudellisia ja eettisiä haasteita, ja osalla on tarve selvittää palvelussuhteensa juridiikkaa. Lisäksi on olemassa riski, että sairauspoissaolot lisääntyvät. Lakkautusuhka voi heikentää työntekijöiden halua panostaa nykyisen koulunsa kehittämiseen ja sitoutua työhönsä. Henkilöstö kokee työyhteisön tärkeänä hyvinvoinnin lähteenä, joten työyhteisöjen mahdollinen hajoaminen lakkautusten myötä aiheuttaa huolta ja suruakin.

Asiantuntijaryhmässä heräsi kysymys siitä, miten muutokset hoidetaan niin, että myös koulun johto saa tukea ja pystyy jatkamaan perustehtävänsä eli johtamista. Johtaminen vaatii nykytilanteessa vahvaa tukea, ja vaikutukset ulottuvat yksittäistä kouluyhteisöä laajemmalle, koko johtamisjärjestelmään. Yhtenä suosituksena mahdollisen muutosprosessin onnistumiseksi arviointiryhmä esittää kehityskeskustelujen tuottaman muutosta koskevan yleisen tiedon palauttamista henkilöstöryhmään tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi. Henkilöstöryhmän roolia tulee mukauttaa vahvistamaan yksiköiden muutosprosessissa esiin tulevien asioiden käsittelemiseksi.

## **Talousvaikutukset**

Perusopetuksen palveluverkon tiivistämisen arvioidaan tuottavan merkittäviä lyhyen aikavälin käyttötaloussäästöjä sekä vähentävän investointitarpeita erityisesti alhaisen oppilasmäärän yksiköistä luovuttaessa. Esitetyt säästölaskelmat osoittavat, että palveluverkon rakenteellinen keventäminen pienentää henkilöstömenoja, palveluiden ostoja ja tilakustannuksia sekä sitä kautta parantaa koko Oulun kaupungin taloudellista tilannetta. Strategisena tavoitteena on kohdentaa tilat ja resurssit tarkoituksenmukaisesti väestökehityksen mukaisesti sekä välttää suuria perusparannusinvestointeja heikosti käyttöasteisissa ja perusparannuksia vaativissa kiinteistöissä. Arvioon sisältyy kuitenkin pitkän aikavälin epävarmuustekijöitä, erityisesti kuljetuskustannusten kasvuun vastuualueen näkökulmasta. Kaikkienensa taloudellisten vaikutusten toteutuminen riippuu uudistusten toimeenpanon onnistumisesta ja tukitoimien riittävydestä. Esitettyjen ratkaisujen odotetaan vaikuttavan kaupungin ottaman lainan suuruutta pienentävästi.

## Ympäristövaikutukset

Asiantuntijaryhmä on kiinnittänyt ympäristövaikutuksia arvioidessaan erityistä huomioita yksittäisten palveluverkkoesityksessä olevien kohteiden rooliin paikallisen yhteisön elinvoimaisuuden ja yhteisöllisyyden ylläpitämisessä. Kouluyhteisöjen poistumisella on eri asteisia vaikutuksia alueiden yhteisöllisyyteen ja elinvoimaan. Jos kouluyhteisöjen rinnalla alueella toimii myös muita yhteisöllisyydestä huolta pitäviä tahoja, kuten nuorisoseurantat, kouluyhteisöjen lakkauttamisella ajatellaan olevan vähäisempi merkitys alueelle. Kuntalaisilta saaduissa palautteissa on yleisesti käynyt ilmi huoli koulujen loppumisesta alueella ja lasten siirtymisestä toisiin kouluihin. Tämä asia tulee ympäristövaikutusten osalta näkyville huolena alueen kuihtumisesta kouluyhteisön loppumisen myötä.

Itänen alue	
Hintan koulu	Hintan alueella säilyy koulun lakkautuksen jälkeen runsaasti kokoontumis- ja harrastusmahdollisuuksia sekä harrastamisen tiloja. Yhdyskuntarakenne muuttuu jonkin verran, koska koulun tai koulujen oppilaat kulkevat Jääkärintaloon monitoimitaloon opiskelemaan. Koulun kiinteistön jatkokäyttö määrittelee muut vaikutukset, eikä niitä voi tässä vaiheessa arvioida.
Vesalan koulu	Mikäli Vesalan monitoimitalon tiloista luovutaan kokonaan, lähimmät yhteiskäyttöiset tilat sijaitsevat Ylikiimingin koulun ja monitoimitalon yhteydessä sekä Ylikiimingin asukastupa kirkonkylällä. Lisäksi Ylikiimingissä on käytettävissä Vesaisenlinna, Ylikiimingin Nuijamiesten hallinnoima juhla- ja kokoontumistila, joka soveltuu monenlaisiin tilaisuuksiin. Alueella toimii myös Ylikiimingin kirjasto osana Oulun kaupunginkirjastoa, joka tarjoaa lehtilukusalin sekä tiloja rauhalliseen työskentelyyn ja pienimuotoiseen kokoontumiseen. Viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset ovat olennaisesti sidoksissa Vesalan monitoimitalon kiinteistön jatkokäyttöön, jota ei tässä vaiheessa voida arvioida. Vesalan monitoimitalosta luopumisella voi olla vaikutuksia paikalliseen identiteettiin, erityisesti yhteisöllisyyden näkökulmasta. Esimerkiksi Vesala Open (kts. edellä) Vastaus: Yhdyskuntarakenne muuttuu monitoimitalon nykyisten toimintojen siirtyessä Ylikiimingin monitoimitaloon. Vesalan monitoimitalon kiinteistön jatkokäyttö määrittelee muut vaikutukset, eikä sitä voi tässä vaiheessa arvioida.
Huttukylän koulu	Koulun lakkauttaminen lisää koulukuljetusten tarvetta. Koulun sulkeminen saattaa heikentää alueen vetovoimaa ja vaikuttaa kaupunkikuvaan. Alueella sijaitsee nuorisoseurantal, mikä hoitaa osaltaan alueen yhteisöllisyyttä rakentavaa tehtävää. Koulun lakkauttamisen jälkeen koulun välittömässä läheisyydessä sijaitseva urheilukentän huoltamista jatketaan ja kenttä on kuntalaisten käytössä edelleenkin.
Oulujoen koulu	Oulujoen koulu on tällä hetkellä n. 200 oppilaan alakoulu rauhallisella ja luonnonläheisellä Oulujoen suuralueella. Tiloja käytetään iltaisin harrastus- ja seuratoimintaan. Alueella on koulun lisäksi useita nuoriso- ja kokoontumistiloja, joten palveluverkkoesitys ei olennaisesti heikennä asukkaiden mahdollisuuksia kohdata ja kokoontua. Viihtyvyyteen ja yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvat vaikutukset riippuvat koulukiinteistön jatkokäytöstä sekä oppilasvirtojen siirtymisestä Jääkärintaloon.

Yli-lin koulu, yläluokista luopuminen	Yli-lin koulu muuttuu alakouluksi, ja yläkoulun oppilaat siirtyvät opiskelemaan Ylikiimingin kouluun. Ratkaisu lisää yläkoululaisten osalta oppilaskuljetusten tarvetta. Koska Yli-lin koulurakennus säilyy opetuskäytössä alakouluna, muutoksella ei arvioida olevan tältä osin merkittäviä yhteisöllisyyttä heikentäviä vaikutuksia alueella.
<b>Keskinen alue</b>	
Tiernan koulun Heinätorin yksikkö	Heinätorin yksikön lakkauttaminen purkaa keskitettyä erityisopetuspalvelua, johon oppilaat ovat sijoittuneet eri puolilta kaupunkia. Oppilaiden perheet käyttävät pääosin oman asuinalueensa yhteisöllisiä palveluja, minkä vuoksi yksikön lakkauttamisella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia alueen yhteisöllisiin palveluihin tai toimijoihin. Oppilaiden sijoittuminen muihin kouluihin voi tarjota terveellisemmät koulutilat oppilaille. Keskeiset vaikutukset liittyvät siirtymävaiheisiin, arjen jatkuvuuteen ja kohtaamispaikkojen hajautumiseen. Vaikutusten toteutuminen riippuu oppilaiden sijoittumisen ja koulukuljetusten järjestämisestä. Heinätorin yksikön kiinteistön jatkokäyttö määrittelee jatkossa sen mahdollisen roolin keskinen alueen yhteisöllisyyden tukemisessa.
Koskelan koulu	Oulun normaalikoulu Koskelan yksikkö on yliopiston harjoittelukoulu, jossa järjestetään ohjattua opetusharjoittelua vuosittain noin 200 opetusharjoittelijalle. Koulurakennuksen kunto on heikko, ja sen käyttö edellyttäisi mittavaa peruskorjausta tai vaihtoehtoisesti uudisrakentamista. Investointia ei ole pidetty perusteltuna, koska alueen oppilaat voidaan sijoittaa lähialueen kouluihin. Oppilasvirrat ohjautuvat Tuiran kouluun ja Paulaharjuun, jotka sijaitsevat hyvien joukkoliikenneyhteyksien ja turvallisten pyöriteiden varrella. Rakennuksen poistuminen käytöstä vähentää sisäilmahuolia. Koulurakennus on kulttuurihistoriallisesti arvokas ja merkittävä osa 1970-luvun lähiöarkkitehtuuria sekä alueen identiteettiä. Koskelan suuralueella on paljon virkistysalueita, kuten puistoja, liikunta-alueita sekä luonnonläheisiä ulkoilureittejä. Koulun lakkautuminen ei vaikuta virkistysalueiden käyttöön.
Paulaharjun koulu	ei vaikutusta
<b>Pohjoinen alue</b>	
Martinniemen koulu	Koululla on keskeinen rooli paikallisen yhteisöllisyyden ja sosiaalisen pääoman ylläpitäjänä. Martinniemen koulun lakkauttamisen yhteydessä yhteisöllisiä toimintoja voidaan jatkaa päiväkodin tiloissa, ja koulukuljetusjärjestelyt turvaavat lasten arjen sujuvuuden. Koulun lakkauttamisen vaikutuksia voidaan lieventää ennakoivalla valmistelulla ja säilyttämällä alueella yhteisiä, helposti saavutettavia kokoontumistiloja. Martinniemen koulun tiloissa järjestetään tällä hetkellä kaksi kertaa kuukaudessa nuorisotyötä, mikä on jatkossa mahdollista toteuttaa myös päiväkodin tiloissa. Koulun lakkauttamispäätöksellä ei arvioida olevan suoria vaikutuksia ympäristön terveellisyyteen. Koulumatkojen turvallisuus säilytetään nykytilassa järjestämällä koulukuljetus 3.–6.-luokkalaisille Martinniemen koulun pihasta Länsituulen kouluun. Päiväkotij- ja koulurakennuksien välittömässä läheisyydessä oleva urheilukenttä säilyy kaikkien kuntalaisten käytössä myös jatkossa, mikä mahdollistaa myös tulevaisuudessa erilaiset yhteisölliset tapahtumat.
Aseman koulu	Aseman koulu sijaitsee Haukiputaan Asemakylällä. Aseman koulu on perusopetuksen alakoulu (luokat 1–6), joka palvelee Haukiputaan Asemakylän ja sen lähialueiden oppilaita. Koulu toimii päiväkodin kanssa alueen lasten ja perheiden päivittäisenä kohtaamispaikkana tukien alueen väestön sosiaalista vuorovaikutusta. Aseman koulun tiloja hyödynnetään opetustoiminnan lisäksi myös koulupäivien ulkopuolella alueellisessa

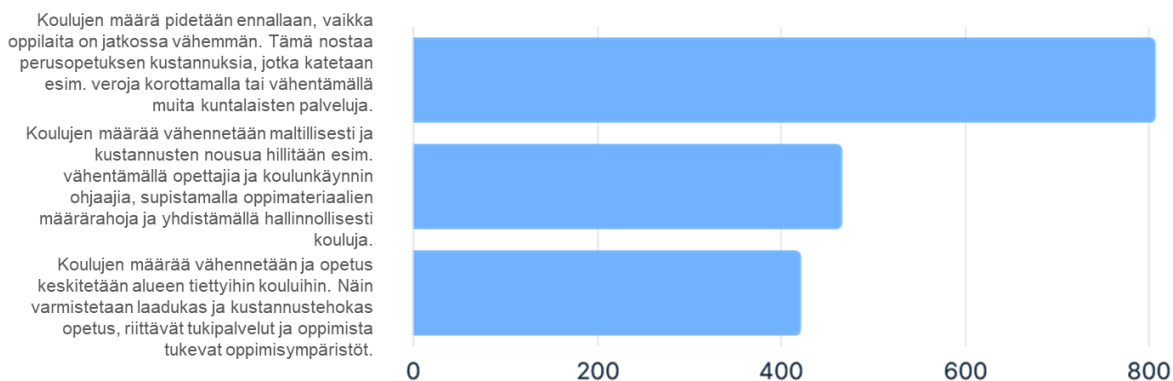
	<p>harrastus- ja yhdistystoiminnassa. Tilojen käyttö harrastus- ja yhdistystoimintaan säilyy koulun lakkautuessa, sillä koulurakennus saneerataan Aseman päiväkodin käyttöön. Näin päiväkotijatkua toimimista kyläyhteisön keskuksena. Koulumatkojen turvallisuus säilytetään järjestämällä 3.–6.-luokkalaisille koulukuljetus Aseman koululta Haukiputaan koululle. Etäisyys Aseman koulusta Jatulin nuorisotiloihin on 4,5 km. Tämä säilyttää myös lasten koulumatkaliikkumisen nykytasolla.</p>
<p>Pöllönkankaan koulun Kuivasjärven yksikkö</p>	<p>Kuivasjärven koulu sijaitsee Kuivasjärven kaupunginosassa Oulun pohjoisosassa. Kuivasjärven koulu toimii perusopetuksen yksikkönä ja on hallinnollisesti osa Pöllönkankaan koulua, jonne etäisyys on 2,1 kilometriä. Koulun lakkauttamisella ei arvioida olevan vaikutuksia alueen yhteisöllisyyteen, turvallisuuteen tai asukkaiden terveyteen. Oppilaiden koulumatkojen turvallisuus säilyy eikä lakkauttaminen aiheuta tarvetta koulukuljetusten järjestämiselle. Koulun tilat eivät ole yhdistys- tai harrastuskäytössä. Pöllönkankaan päiväkodin yhteyteen valmistuu syksyllä 2026 nuorisotila, jota on mahdollista käyttää 1–2 iltana viikossa yhteisötoimintaan.</p>
<p><b>Eteläinen alue</b></p>	
<p>Oulunlahden koulu</p>	<p>Koulun lakkauttaminen vaikuttaa alueen yhteisöllisyyteen, sillä koulu on toiminut keskeisenä kohtaamispaikkana ja harrastus- sekä yhteisötoiminnan tilana. Muutos voi heikentää alueen identiteettiä ja vaikuttaa alueen kehitykseen ja palvelurakenteeseen. Oppilaiden koulumatkat pitenevät siirryttäessä Kaakkurin (2,9 km) tai Metsokankaan (4,1 km) kouluihin, mutta liikkuminen on mahdollista kevyen liikenteen väyliä pitkin. Alueella säilyvät varhaiskasvatuspalvelut sekä perusopetuksen alkuopetus. Ympäristön kannalta koulupiha on toiminut turvallisena ja viihtyisenä lähiliikuntapaikkana, ja palvelujen siirtyminen muualle saattaa lisätä liikkumista alueiden välillä.</p>
<p>Oulunsalon kirkonkylän koulu</p>	<p>Kirkonkylän koulun lakkauttamisella olisi merkittäviä vaikutuksia alueen yhteisöllisyyteen ja paikalliseen identiteettiin, sillä koulu on historiallisesti keskeinen osa kylän kehitystä ja aktiivinen harrastus- ja kokoontumispaikka. Koulun tilojen laaja iltaja yhdistyskäyttö tukee eri ikäryhmien kohtaamista, ja toiminnan poistuminen heikentäisi yhteisöllistä toimintaa.</p> <p>Elinolojen ja saavutettavuuden osalta oppilaiden koulumatkat pidentyisivät osalla oppilaista, vaikka liikkuminen on pääosin turvallista. Muutos vaikuttaisi myös harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan sekä kuntalaisten mahdollisuuksiin käyttää koulun liikunta- ja kokoontumistiloja. Ympäristön ja virkistysalueen näkökulmasta koulun piha- ja liikunta-alueet ovat toimineet tärkeinä lähiliikuntapaikkoina, joiden käytön väheneminen voisi lisätä autoilua ja heikentää alueen viihtyisyyttä.</p> <p>Yhdyskuntarakenteellisesti koulu on keskeinen osa kylän keskustaa ja palvelukokonaisuutta. Koulurakennuksen tuleva käyttö on ratkaiseva tekijä vaikutusten laajuuden ja pitkäaikaisuuden kannalta.</p>
<p>Oulunlahden koulun Sarasuon yksikkö</p>	<p>Sarasuon koulun lakkauttaminen voi heikentää alueen yhteisöllisyyttä. Koulun tiloja käytetään harrastustoimintaan. Koulumatkojen muutoksilla ei ole olennaista vaikutusta, sillä Kaakkurin ja Oulunlahden koulut sijaitsevat noin 1,7 kilometrin etäisyydellä ja koulumatkat ovat turvallisia. Kouluympäristö piha-alueineen on toiminut tärkeänä kokoontumis- ja virkistysalueena, ja liikkuminen saattaa jonkin verran lisääntyä palvelujen painottuessa Kaakkuriin. Yhdyskuntarakenteelliset vaikutukset ovat vähäisiä, mutta koulurakennuksen tuleva käyttö saattaa vaikuttaa jatko vaikutuksiin ja alueen vetovoimaan.</p>

Pikkaralan koulu	<p>Pikkaralan koulu on vuonna 1892 perustettu kyläkoulu, jolla on pitkä historia ja merkittävä rooli kyläyhteisön toiminnassa. Koulu toimii opetuksen lisäksi alueen keskeisenä kokoontumis- ja harrastustilana, ja sen tiloja käytetään monipuolisesti eri-ikäisten asukkaiden toimintaan. Koulu on alueen ainoa kaikille avoin yhteisöllinen tila, mikä korostaa sen merkitystä paikalliselle identiteetille ja yhteisöllisyydelle.</p> <p>Koulun toiminnan lakkaaminen tai merkittävä muutos pidentäisi oppilaiden koulumatkoja ja vaikuttaisi kyläläisten mahdollisuuksiin osallistua lähellä järjestettävään harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan, sillä korvaavia tiloja ei ole lähialueella. Muutoksella olisi vaikutuksia erityisesti arjen saavutettavuuteen ja liikkumistarpeeseen.</p> <p>Ympäristön ja virkistykseen näkökulmasta koulu piha-alueineen ja liikuntamahdollisuuksineen on ollut osa terveellistä ja viihtyisää arkiympäristöä. Toiminnan päätyminen voisi vähentää lähiliikuntapaikkojen käyttöä ja muuttaa alueen käyttöä. Tyhjilleen jäävän rakennuksen osalta vaikutukset riippuvat sen jatkokäytöstä.</p> <p>Yhdyskuntarakenteellisesti koululla on keskeinen asema toimintaympäristössä. Koulurakennuksen jatkokäyttö on keskeinen tekijä vaikutusten laajuuden ja pitkäaikaisuuden kannalta.</p>
Knuutilankankaan koulu	<p>Knuutilankankaan koulu on pientalovaltaisen alueen keskeinen yhteisöllinen toimija. Koulun mahdollinen lakkauttaminen heikentäisi alueen yhteisöllisyyttä ja vaikuttaisi koulun tilojen laajaan ilta- ja harrastuskäyttöön. Oppilaiden koulumatkat (1,5–2,3 km) pidentyisivät osalla oppilaista. Uudet koulut sijaitsevat kohtuullisen etäisyyden päässä ja koulumatkat ovat turvallisia.</p>

## Kuntalaiskysely

Kuntalaiskyselyyn osallistui yhteensä 2231 vastaajaa, joista perusopetuksen osioon vastanneita oli yhteensä 1695. Eniten vastauksia saatiin Hiukkavaaran alueelta (338 vastausta), Kiimingin alueelta (94 vastausta) ja Yli-listä (85 vastausta) ja Oulunsalosta (84 vastausta). Vapaita palautteita saatiin perusopetuksen osalta 793.

Perusopetuksen osalta kuntalaisille osoitettu kysymys oli seuraavanlainen: Lasten määrän vähentyessä ja opetuksen järjestämisen taloudellisten edellytysten heikentyessä on arvioitava, tuleeko painopiste asettaa opetustilojen määrään vai niiden sisällä tapahtuvaan opetukseen. Miten perusopetus tulisi mielestäsi tulevaisuudessa järjestää?



Kyselyyn saadut vastaukset jakaantuvat siten, että vähän yli puolet vastaajista oli valmiita tekemään palveluverkkoon muutoksia (888 vastaajaa), jotta edellytykset laadukkaaseen opetuksen järjestämiseen voidaan turvata. Tämä tarkoittaa valmiutta palveluverkon muuttamiseen koulujen määrää vähentämällä ja tiivistämällä kouluverkkoa. Vähän alle puolet vastanneista on mieltä, että koulujen määrä pidetään ennallaan (807 vastaajaa). Tämä näkökulma heijastelee sitä, että perusopetus koetaan tärkeäksi lähipalveluksi. Sen koetaan toimivan turvallisena arjen tukipilarina ja vahvistavan alueellista yhteisöllisyyttä. Asukkaat ovat sitoutuneita omaan alueeseensa, ja palveluverkkoon tehtävät muutokset herättävät voimakkaita tunteita. Kuntalaiset toivovat erityisesti pienten koulujen säilymistä etenkin nuorempien oppilaiden osalta. Näille vastaajille kouluverkon tiivistäminen sekä koulupaikan vaihtuminen herättävät huolta.

Palautteissa korostuvat koulumatkojen pidentyminen, koulukuljetuksiin liittyvät epävarmuudet sekä pelko paikallisen identiteetin ja yhteisöllisyyden heikentymisestä koulujen lakkautusten seurauksena. Lähikoulujen nähdään tarjoavan turvallinen ja oppimista tukeva ympäristö, jossa lapset huomataan yksilöinä ja joissa arjen sujuvuus on perheille taattua. Kuntalaisten kritiikki kohdistuu erityisesti palvelujen keskittämiseen suuriin kouluyksiköihin. Niitä pidetään meluisina ja kuormittavina oppimisympäristöinä, joiden koetaan heikentävän yksilöllisen tuen toteutumista, lisäävän kiusaamista ja kuormittavan henkilökuntaa. Monien perheiden näkökulmasta kouluverkon muutokset koetaan lasten kannalta haitallisiksi. Palautteista saatu viesti on, että koulujen tulee sijaita lähellä asukkaita. Koulujen ja päiväkotien yhteistyön vahvistaminen koettiin tärkeänä.

Esitettyjen huolien ohella vastauksissa suhtauduttiin palveluverkkoesityksiin myös myönteisesti. Näissä näkemyksissä korostuivat taloudellisen kestävyys huomioiminen, opetuksen laatu sekä tilojen tehokas käyttö. Talouden näkökulmasta palveluverkkotarkastelua pidetään tarpeellisena. Pienten koulujen ylläpidon nähtiin pitkällä aikavälillä kuormittavan kaupungin taloutta, ja vastaajat katsoivat, että talouden tasapainottaminen edellyttää laajempia rakenteellisia ratkaisuja yksittäisten pienempien säästötoimien sijaan. Opetuksen näkökulmasta osa vastaajista koki, että suuremmat yksiköt voivat tarjota tasalaatuisemman opetuksen ja laajemmat tukipalvelut, mikä vahvistaa yhdenvertaisia mahdollisuuksia eri alueilla asuville lapsille. Lisäksi esiin tuotiin näkemys, että verkon uudistaminen voi parantaa tilojen käyttöastetta, mahdollistaa modernimpia oppimisympäristöjä ja kohdentaa investointeja terveisiin, hyvin toimiviin rakennuksiin, mikä lisää rakenteiden pitkäjänteistä kestävyttä. Näitä näkemyksiä yhdistää ajatus siitä, että palveluverkon kehittäminen voi tukea opetuksen laatua ja resurssien vaikuttavampaa käyttöä tulevaisuudessa.

## **Vaikutusten arviointia koskeva yhteenveto ja suositukset**

Perusopetuspalveluita säätelevät keskeisesti perusopetuslaki (628/1998), perusopetusasetus (852/1998) sekä valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012). Lisäksi opetuksen järjestäjää ohjaavat Opetushallituksen laatimat valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet (2014). Nämä säädökset velvoittavat järjestämään opetuksen turvallisissa, terveellisissä, esteettömissä ja oppimista tukevissa oppimisympäristöissä. Perusopetuslain mukaan oppilaiden koulumatkojen tulee olla koulujen sijainti ja liikenneyhteydet huomioiden mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä (§ 6). Lisäksi, mikäli perusopetusta saavan oppilaan koulumatka on pitempi kuin viisi kilometriä tai katsotaan muodostuvan oppilaalle liian vaikeaksi tai vaaralliseksi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen (§ 32). Asiantuntijaryhmä toteaa yleisellä tasolla, että tehdyt palveluverkkoesitykset

eivät muuta yllä esiteltyjä perusopetuksen järjestämislle asetettuja normeja. Opetus järjestetään palveluverkkoratkaisujen jälkeenkin lain mukaisesti.

Palveluverkkoratkaisut muuttavat perheiden elämää: oman lapsen koulupaikka muuttuu ja sen myötä moni asia. Tästä näkökulmasta on luonnollista, että palautteet sisältävät paljon tunteita ja oletuksia mahdollisten muutosten vaikutuksista. Kaikki muutoksen vaikutukset tai toteuttamistavat eivät voi hahmottaa kuntalaisille tässä vaiheessa. Aiemmat kokemukset vastaavanlaisista tilanteista osoittavat, että hyvin johdetut siirtymät ovat sujuneet onnistuneesti ja lasten näkökulmasta muutoksiin on sopeuduttu hyvin. Esitetyistä huolista riippumatta asiantuntijaryhmä ei näe esitettyjen huolien realisoitumista suurena uhkana, vaan mahdollisuutena tarjota turvallinen, yhdenvertainen ja pedagogisesti vahva oppimisen polku kaikille oululaisille lapsille. Tämä edellyttää vahvaa siirtymävaiheiden suunnittelua ja toteutusta sekä lakkautettavissa että vastaanottavissa kouluyksiköissä. Arviointiryhmä pitää tärkeänä, että lapset ja huoltajat ovat osallisia mahdollisten muutosten toteuttamisissa.

Oppilaiden siirtyminen osaksi yhtenäisperuskouluja on aiheuttanut huolta huoltajissa. Yhtenäiskoulujen tilaratkaisut ja toimintamallit on suunniteltu eri ikäisten oppijoiden tarpeet ja turvallisuus huomioiden. Alakoululaisille ja yläkoululaisille on omat, selkeästi jäsenellyt tilansa, ja opetuksen järjestelyt sekä koulun sisäiset siirtymät on rakennettu pedagogisesti toimiviksi. Koulun koko ei itsessään ratkaise oppilaiden välisten suhteiden tai vuorovaikutuksen laatua, eikä tutkimustieto tue sitä, että jokin tietty koulukoko tarjoaisi lähtökohtaisesti paremman oppimis- tai kasvuympäristön kuin toinen.

Oppilaiden hyvinvointia tukevat ennen kaikkea turvalliset aikuis- ja vertaissuhteet, yhteisöllinen toimintakulttuuri, kiusaamisen ehkäisyyn perustuva systemaattinen työ sekä selkeät toimintamallit ja rakenteet. Nämä voidaan toteuttaa erilaisissa kouluympäristöissä ja -kokonaisuuksissa. PISA 2022 -tulokset korostavat edelleen tarvetta kaventaa kotitaustan vaikutuksia oppimiseen sekä vahvistaa kodin ja koulun yhteistyötä. Näiden tavoitteiden edistäminen perustuu koulun toimintakulttuuriin ja rakenteisiin riippumatta siitä, minkä kokoisessa yksikössä niitä toteutetaan.

Huoltajien palautteissa on tuotu esille koulun merkitys alueen yhteisöllisyyden ja paikallisen identiteetin rakentajana. Nämä näkökulmat ovat tärkeitä ja kuvaavat laajemmin sitä, millaisena koulu koetaan osana asuinalueen elinvoimaa ja arkea. Kyseiset näkemykset eivät kuitenkaan suoranaisesti liity perusopetuksen lakisääteisiin tehtäviin tai opetuksen järjestämisen edellytyksiin, mutta ovat merkityksellisiä tarkasteltaessa laajempaa palvelurakennetta ja palvelujen keskittämistä. Palveluverkkoselvitys on sivistys- ja kulttuuripalvelujen esitys pyydettyihin sopeuttamistoimenpiteisiin. Ratkaisujen keskeiset periaatteet, kuten turvalliset ja tarkoituksenmukaiset oppimisympäristöt ja perusopetukselle asetetut pedagogiset reunaehdot voidaan toteuttaa myös taloudellisesti tehokkaammassa verkossa. Koulunkäyntiin ja hyvinvointiin liitetyt näkökulmat ovat yhteensovittavissa talouteen liitettyjen sopeuttamisvaatimusten kanssa.

Asiantuntijaryhmä korostaa muutoksen johtamisen ja henkilöstön tukemisen merkitystä. Johtamisen tueksi tarvitaan koko organisaation tasolla toimivia rakenteita ja ajantasaista tietoa henkilöstön tilanteesta. Muutosprosessin onnistumisen kannalta keskeistä on varmistaa, että esihenkilöillä ja henkilöstöllä on riittävät edellytykset käsitellä muutosta ja jatkaa perustehtävän toteuttamista.

Perusopetuksen palveluverkkoselvityksen kokonaisarvio osoittaa, että eri vaikutustyyppit muodostavat monimutkaisen kokonaisuuden ja että vaikutustyyppit ovat pääosin yhteensovittavissa. Tämä edellyttää muutosten suunnittelun ja toimeenpanon tekemistä

huolellisesti sekä panostamista siirtymävaiheisiin. Selvityksen perusteella palveluverkkoratkaisut eivät muuta perusopetuksen lakisääteisiä velvoitteita. Taloudelliset realiteetit ja väestökehitys edellyttävät verkon tiivistämistä. Pedagogiset ja hyvinvointiin liittyvät tavoitteet, odotukset ja vaatimukset voidaan toteuttaa myös uudessa rakenteessa, kun henkilöstön tuki ja yhteisöllisyyttä vahvistavat ratkaisut huomioidaan.

LIITE. Perusopetuksen järjestämistä koskevat paikalliset linjaukset

**Perusopetuslaki ja -asetus:** Velvoittavat järjestämään opetuksen **turvallisissa, terveellisissä, esteettömissä ja oppimista tukevissa oppimisympäristöissä**, ja **lapsen etu** on asetettava ensisijaiseksi periaatteeksi opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Perusopetuslain mukaan myös oppilaiden koulumatkojen on oltava mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä.

**Lähikouluperiaate:** Oulussa oppilas ohjataan ensisijaisesti lähikouluun, joka määräytyy oppilaan virallisen osoitteen perusteella tämän oppilaaksiottoalueella – lähikoulu ei aina ole maantieteellisesti lähin koulu.

**Koulukuljetusperiaatteet:** Maksuton kuljetus on järjestettävä, jos perusopetuksen oppilaan koulumatka ylittää 5 km tai olosuhteiden vuoksi matka on oppilaalle liian vaikea tai vaarallinen (POL §6 ja §32).

**Pedagogiikka (inklusiivisuus):** Perusopetuksen pedagogista toimintaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan muuttuvia tarpeita. Uusin oppimisen tuen lakiuudistus (voimassa 1.8.2025) korostaa oppilaan oikeutta lähikouluun ja inklusiiviseen opetukseen.

**Laadukas opetus tarkoituksenmukaisissa oppimisympäristöissä:** Kouluissa tulee olla yhtäläiset edellytykset järjestää laadukasta opetussuunnitelman mukaista opetusta oppimista edistävissä, oppilaiden tarpeisiin sopivissa ja joustavissa oppimisympäristöissä.

**Palveluverkkoa kehitetään kaupungin palvelulinjausten mukaisesti** siten, että koulut, päiväkodit, nuorisotilat ym. muodostavat yhtenäisiä, toimivia **palvelukokonaisuuksia** lähialueilla.